

KURTTUMMADE SÕBER.

Väljaandja:
Lõuna-Eesti Kurttumma-
de Selts „Sõprus“, Tartus
Küüni 3 — 8.

ILMUB 1 KORD KUUS.

Vastutav toimetaja:
A. Sulk.

Tegevtoimetaja:
S. Eber.

Nr. 4.

9. aprillil 1936.

II. aastakäik.

Ülestõusmine ja elu.

Jeesus ütles temale: „Mina olen ülestõusmine ja elu, kes minusse usub, see peab elama ehk tema küll sureb“.

Joh. 11, 25.

Surmakellad... Kes ei oleks kord seisatama jäänud, kuulatades nende aeglast helisemist. Nii pikkamisi kutsudes tahavad nad kuulaja südamesse oma kaja kanda: „Pea meeles, meie heliseme ka sulle!“ Ja siis jäävad elavad kuulatama, naer sureb nende huultel ja põgenedes katsuvad unustada seda kurba kuminat, mis nõnda nagu osa meie rõõmudest juba kannud ära elust.

Kord nuttis pisikene tüdruk ilusal õitseaja päeval karjamaa künkal. Pärides pisarate põhjust, vaatasid kaks suurt kurba lapsesilma mulle otsa, käega näidates kiriku poole ta lausus: „Nõnda helisesid nad säält ülevalt ka minu vennale nädala päevade eest.“ Kartsin edasi jatkata juttu, muidu oleksin pidanud juba selle pisikese rõõmu tumestama tõega: „Nõnda peab nende kaja ka sinu ja minu viimast maapealset teekonda saatma.“

Aga vahest on see minu süü, et liig sügavalt olen lasknud hinge tungida surmakellade kurva kutsumise?

Ometi pidin kõnelema ülestõusmisest ja elust. Kuhu, kuhu sa meid tahavad viia Ülestõusmispühade rõõmu kullas? Kas tõesti ka siin jälle surmast sunnid mõtlema? Nii vististi paljud küsivad mult, lugedes selle tervitussõna algust.

Teie annate mulle andeks, kui meele tuletate, et võime ärkamisest alles une järele juttu teha, rõõmust alles kurvasuse kaudu, nõnda siis ka elust alles läbi surmakellade kaebava helina.

Kas see ei ole meie Ülestõusmispühade suur vaesus, kui sel ajal aastas ainult kord mõtleme sõnadele elust ja võidust, kõrvus kord nende kauniste kõnede kaja kumiseda laseme ja siis unustuse õhinaga asume „pühade“ laua juure, et süüa ja juua korralikumalt „kalliste pühade“ väarikama pühitsemise auks.

Kas see ei ole ristiusulise maailma naeruks, kui meie keskel ei juleta avalikult enam nende päevade tõsist mõtet ja sügavat sisu meele tuletada, mis kõneleb meile elu võidust surma üle.

Kas me praegusel ajal eriti ei näe seda, kuidas inimene peab ränka võitlust oma olemasolu pärast? Iga loom ägab raske koorma all, aga inimene iseäranis kurnatuna. Ta on ise oma käed ja jalad raskeisse ahelaisse kõita lasknud, oma elust on ta kõik sügavamad otsimised ja ihaldamised välja kiskunud, kaugema, viimse eesmärgi vaatamiseks on ta oma silmad paksude sidemetega köitnud, oma hinge on ta kahtluste tormide vintsutada jätnud ja oma ihu loomastamise tungidele sundinud alla vanduma. Nüüd otsib ta üht rõõmu, mida ta ei leia, üht õnnemaad, mis aga unistuseks jääb, kuni nõutumalt jääb surmakella häält kuuldes seisatama selle raske arupärimisega enese vastu: „Milleks kõik mu kannatused?“

Ja siis tuleb Ülestõusmispüha. „Hal-leluuja, koorid kostku“, sellele elavaks-tegevale tõesõnale Jeesuse suust: „Mina olen ülestõusmine ja elu“.

Meie tänapäeva tarkusega täidetud inimesele on ju see küll õieti raskusi sünnitav sellest ülestõusmise võidurõõmust aru saada, mis aastasadu on kannud surmast läbi Kristuses elluminejaid. On ju tõesti palju tegemist ini-

mesel, enne kui ta peidetud varanduse prügi ja kõntsa alt kätte saab, nõnda ka igapähe, kes veel iial tahaks selle väärtusega õnnelik olla, mida täna nii hoolimatult maetakse. Ja see on elav usk — pühkmeks arvatud, tallatud kalliskivi, milleta ei ole iialgi Ülestõusmispühade rõõm täiuslik. Eks ütle ju Issand omas sõnas: „Kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb“.

Sa kuuled palju, palju surmakellade helinat — nii kaebavat, nukrat aga Ülestõusmispüha võiduhõiskamine tahab selle muuta kõik igatsuslauluks selle kodumaa poole, kus lõpeb nutukülv ja häda.

Sa kardad, sest sa kahtled. Usu — sa pead elama!

Saksa kurtidepäevalt

(8.—11. juunil 1935.)

(Järg.)

Riikliku ühisorganisatsiooni üks aktiivsemaid juhte Peters annab ülevaate organisatsiooni arengust ja juurdekasvust. Ta ütleb oma ülevaate alguses, et oleme saksa rahva liikmed, oleme ühe saatuse osalised, mille tõttu me kannatame, seepärast peame ühinema ja hoidma kokku. On rõõmustav nähe, et meie organisatsiooni tegevus ja kasv näitab pidevat tõusu.

Peters märgib, et peale 1933. aasta lihavõtteid on riikliku organisatsiooni tegevuses märgata hoogsat uute liigete juurdevoolu. „Vanas riigis“ on olnud orgil kaasliikmeid umbes 4000, aga juba 1933. a. lõpul tähistab liikmete arvu hoopis suurem arv — umbes 16.000. Nende hulka on kuulunud naised 6705 ja mehi 9402. Nii meeste arv on tunduvalt suurem. Üldiselt on Saksas umbes 40.000 kurti. Nendest 6705 naisest on ainult väike osa kesknaisororganisatsiooni kuuluvad. Kuid on rõõmustav ja ühtlasi tervitatav nähe, et ka naised organiseeruvad, asutades isegi riikliku keskühenduse, mis seoks väikesi organisatioone üheks tervikuks, töötades ja püüdes ka raskustes ühiste püüete suunas, kasvatades saatuseosalisi noori tütarlapsi väärtuslikeks naisteks, emadeks ja kodude korraldajaks. See ülesanne nõuab muidugi kogu naisjuhtide keskendatud jõu pühendamist kasvatustööle, nii et neil tulevikus ehk küllalt võimalusi ei jää osavõtta organisatsiooni üldisest tööst, kuid nende ülesanne on niikuinii kõrge.

Lõpuks mainib Peters, et sport ja mäng peab jääma, et kasvaksid tublid inimesed, kes on suutelised ja terved oma kohustusi täitma. Meie kõik aga

peame oma parimad ja väärtuslikumad jõud pühendama tööle, mis kasuks ja õnneks tuleb meile, meie keskühendusele ja kõigepealt muidugi oma riigile ja rahvale.

*

Spordiühingute kohta ütleb Albreghts, et need on kuni praeguse ajani olnud huvitavamaid tegureid meie liikumises üldse. Kindlasti taotlevad ka spordiseltsid oma erilisi sihte, aga nad ei tohi unustada üldise ühinemise vajadust ja muu ei tohi neid lahutada oma saatusekaaslastest. Esmajoones oleme meie, kes me ei kuule, ühe kõrgema võimu poolt ühendatud üksteisega, meie peame ka ühte kuuluma. Ta teatab, et spordijuht Siepmann on lubanud pühendada kogu oma jõu seks, et süvendada koostööd. Enamates Saksa kohapäälseis organisatsioonides püsib kõigiti parim ja harmooniline seisukord ja üksmeel spordiseltside ja teiste vahel, ainult kahel maal mitte, nimelt Saksenis ja Berliinis. See on kurb ja seotud isiklikkude püüete ja huvide lahkuminekutega, kuid sellised asjad ei lähe meile korda. Meil pole aega nokitseda väikeste asjade kallal, vaid me peame püüdma ühineda ikka rohkem suuremaks tervikuks ja rühkima suurte ülesannete poole. Ja ma ei või soovida muud kui paluda sportmeistrit-juhti Siepmann'i töötada edasi samas suunas, kuni on saavutatud meie siht. Ta teatab veel, et Siepmann on keskühendusse kutsutud kui spordijuht ja spordiõpetaja, saades kindla summa igal kuul. Rahalisi küsimusi tuleb muidugi kaaluda, sest on ju tarvis spordivahendeid ja kuul summasid muudekski spordiotstar-

veteks palju. Millisel viisil kõike teostada, see selgub ehk, aga peasi on selge — sportlik tegevus peab muutuma veelgi elavamaks ja kõike haaravamaks kui on olnud senini.

*

Vaimuharidus.

Albreghs: Vaimuharimise juures on siin tähtsad vahendid film ja mitmesugused ettekande-õhtud, mis annaksid ülevat vaheldust. Ma palun ka kurtummade seltside õpetajaid-juhte oma ametikaaslasti virgutada selliste ettekannete korraldamisele.

Kino-ettekanded, üheskoos rännakud ja matkad j. m. s. peavad vaimlist elu virgutama, rikastama ja parandama — see on kohustus, mis lasub õpetajail. Ka siis, kui kurtummad lapsed kooli lõpetavad, peavad õpetajad jääma neile vaimlisteks sõpradeks. Ei tohiks ka kasvatada neid nii, et neisse istutataks umbusk ja nad igas inimeses hakkaksid nägema vaenlast. Ei! Neile peab näidatama nende enda tee, õige tee! Ja ei tarvitse öelda, nagu ütles üks kurtummade õpetajaid: „Kurtummad jäävad lasteks kogu oma eluajal.“ See on ju küll loomulikult õige, et osa kurtidest jääb oma vaimlises arengus maha, aga see on ka kuuljate juures niisamuti. Ja kuigi kurtummade juures on õpetustöö raskem, ometi jääb ka peale kooli lõppu nende vaimu harimine ja rikastamine õpetajatele tänuväärt tööpõlluks.

Ma olen aga ka arvamisel, et kui kurt end unustab, teeb halvasti oma töö, siis ka karistus teda tabama peab, sest ka tema teab, mis on hea ja mis kuri.

*

Meie edaspidine eesmärk.

Sel teemal kõneles Albreghs. Ta ütleb järgmist oma kõnes: Mida tahame teha tulevikus? — Esiteks peab haaratama võimaluse järele, kuidas parandada kurtide sotsiaalset olukorda ja võimaldada paremaid elutingimusi, peab kõrvaldatama tööpuudus. Ainult selleläbi võidakse tagajärjekalt hoolitseda ja midagi korda saata kõikide üldise heaolu saavutamiseks.

Hoolekande- ja omaabi-ühingud peab tulevikus tingimata lahutatama. Hoolekandeühingute alla peaksid siis kuuluma ainult kuuljad kaasliikmed, kuigi

ka mittekuuljad juhtimisest osa võtta võivad. Hoolekandeühingu ja riikliku ühingu kui omaabi-ühingu vahel peab olema vahemees või side, mille läbi vastastikune käsikäes töötamine oleks võimalik. Kus omaabi on liiga nõrk, seal peaks tingimata appi tulema hoolekandne ja ümberpöördukt. Ja see vastastikku abistamine on õnnistuseks meile kõigile.

Kolmas põlevaid tuleviku ülesandeid on steriliseering, viljatuks tegemine. Kuis seda aga teostada, see on tähtis küsimus, milles tuleb selgusele jõuda. Nimelt on meetode, mis on täiesti hädaohutud, kuna teised jälle tervisele kahjulikud võivad olla. — Meie peame aga ise teadlikud olema ja oleme, et oleme pärimuslikult haiged. Ei ole väga palju, aga siiski osa on neid meie hulgas, kes seda küll tegema peaksid. Sest see ei ole kellelegi häbi, seda ei või öelda keegi inimene. Küll aga peame meie selle all kannatama, ent meie lapsed ei tohiks ometi pärida sedasama haigust, mis on meil. Ja see on ühtlasi kohustus meie rahva vastu.

*

Siis peame püüdma saavutada ka seda, et muudetaks seadus, mille järele kurtummad ei tohi olla tegevad masinate juures. Aga me teame, et palju ja sadasid pimedaidki töötab masinate juures, kes ei näe üldse. Meie ei kuule küll mitte, aga me võime ometi hädaohu näha ja kui me oleme tähelepanelikud, siis ei juhtuks kindlasti midagi halba. Ühtlasi peame suutma kaotada ka selle eelarvamuse, nii nagu see ette tuleb mõnede elukutse-ametite juures, mis tõrguvad kurtumme õpilasi ja abilisi vastu võtmast.

Selliste küsimuste lahendamine näib olevat suure tähtsusega. Kõik sellised küsimused on vaja teatada kohalikule juhile, kes need edasi annab keskjuhatusele.

Peale selle on hädavajalikemaid ja päevakorral olevaid probleeme: meie saatuseosaliste vaimline edasiarenemine ja -harimine. Tahtmine on tegu, ja seepärast peame meie keskjuhatusele Berliinis tellimise kaudu muretsema oma kaasliikmetele filme, raamatuid jne., mille kaudu oleks võimalik end edasiharida.

Teie näete, meie ülesanne on suur ja raske. Meie töötame ausalt ja kohusetruult. Minu põhimõte on olla kohusetruult tegev kui keskühenduse juht, et mulle mitte öelda ei võida, et elan kurttumade krossidest. — Meil kõigil keskühenduses on oma koht, oma töö.

Et haridustööd meie saatusosaliste juures jätkata, süvendada, seks on meil nüüd väga väärt abinõu — oma leht, kus kajastub meie rõõm ja kannatus, kõik uuendused-uudised ja tähtsamad küsimused.

Meie ülesanded ja kavad on aga nii suured ja rasked, et meie ise kõiki lõpule viia ei jõua. Ma loodan aga, et tulevane generatsioon kord siiski ka meie tööde vilja maitsta saab.

*

Kõneleb keskjuhatuse asjaajaja Matz :

Minu armsad kurdid sõbrad! See on mulle südamevajaduseks ja auks tuua teile tervitusi keskasutiselt ja dr. Ballerin'ilt. Rõõmustab mind väga, et meil ometi viimaks kaheaastase töö järele on õnnestunud läbi elada nii suurt ja ilusat päeva. Kui kahe aasta eest Albreghs palus mind endaga koos asuda uue organisatsiooni ülesehitamisele, olime trööstitu olukorra ees, millest tuli üle saada vaid võideldes ja töötades.

Tol korral meil ei olnud toetuspunkti kuskil, sest oli lihtsalt ennetundmatu, mida kurdid õieti kavatsevad. Siis hakkasime kivikesi kandma ja asetama kivikestele. Oli lõpmata raske veenda kuuljate ringkondi selles, et kurdid on sama väärtuslikud kui kuuljadki. — Jumal tänatud, vahepeal on meie töö läbi palju muutunud; meie olemise selle oma töö läbi end tuttavaks teinud.

Nüüd on meil eriline advokaat, arst ja teised ettevõtted, mis meil aitavad kurtide soove võimalikult täita ja nende muresid ning hädasid vähendada. Esimesest juunist käesoleval aastal saime oma büroo, ja selle büroo kaudu püütakse juhtida kurtide saatust kindlate kätega.

Selles lootuses soovin ma edaspidi head päevakava jätkumist ja teie leiade kindlasti siis, et see mitte jäljeta möödunud pole.

*

Spordist.

Saksa „Der Deutsche Gehörlose“ kaasaandena ilmub igal kuul koos ka spordileht neljaleheküljelises kaustas, mis toob teateid spordiliikumise üle, mille toimetajaks on spordijuht H. Siepmann.

Lehe teatel kujunes Londonis 17.—24. augustini 1935. a. peetav neljas rahvusvaheline kurtumade-võistlus spordis suurejooneliseks. Need võistlusmängud toimusid tema majesteedi Walesi printsi kaitse all. Kavas oli kergeatleetika-, jalgpalli- ja ujumisvõistlusi, peale selle tennisvõistlusi. 23. augustil leidis aset pidulik bankett. Viimasel päeval, s. o. 24. augustil oli ühine väljasõit, linna vaatlemine ja rahvusvahelise kurtumade spordibüroo kongress.

Enne nende päevade toimumist Londonis toob saksa sportmeister Siepmann nende spordilehes seletuse päevade kava, sõiduvõimaluste ja kulude kohta, et anda saksa osavõtta soovijatele lähemat informatsiooni. Sellest juba ilmneb, et spordigi korraldus on Saksas võrdlemisi hea.

„8.—9. juulini 1935. a. toimus Allensteinis idamaakondade spordipidu. Kaasas oli siin, nagu ette arvata võis, königsberglane Thulke. Tema parandas seekord oma Breemenis 1934. aastal püstitatud saksa kurtumade rekordi 400 meetri jooksus 55,9 päält 55,4 sekundile. Pääle võidujooksu algas õhtul hotell Kopernikus võidupidu koos piduliku balliga. Peo kaunistamiseks esitasid sportlannad mõningaid hüppeharjutusi ja rahvatantse. Pääle ettekandeid saabus tants oma õigustega, mille kahjuks liiga vara lõpetas politsei.

Teisel päeval oli aega ja võimalust vaadelda Allensteini ja selle ümbrust. Ning lõppeks tahaksin tänu öelda kõigile võidujooksjatele ja neile, kes aitasid kaasa meie ettevõtte heaks kordaminekuks. Ühtlasi loodan, et töö Allensteinis ikka sel alal viljakalt edasi kestab ka tulevikus.

Võidujooksu tulemused olid järgmised:

Viievõistlus meestele: 1. Haak (Königsberg), 88 punkti; 2. Wittkuhn (Tilsit), 81 punkti.

Neljavõistlus naistele: 1. Korharski (Königsberg), 48 pkt.; 2. Lenschat (Königsberg), 43 pkt.

Üksikvõistlus meestele: 100-meetri jooksus: 1. Thulke (Kön.), 11,9 sek.; 2. Pertiller (Kön.), 12,4 sek.

400 m. jooksus: 1. Thulke (Kön.) 55,4 sek.; 2. Pertiller (Kön.) 58,9 sek.

1500 meetri jooksus: 1. Thulke (Kön.), 4:44 min.; 2. Bendig (Kön.) 4:49 min.

5000 meetri jooksus: 1. Hundertmark (Kön.) 18:14 min.; 2. Taube (Kön.)

10.000 meetri jooksus: 1. Hundertmark (Kön.), 39,57 min.

Kõrgushüpe: 1. Thulke (Kön.) 1,53 meetrit; 2. Haak ja Klein 1,49 meetrit.

Kaugushüpe: 1. Thulke (Kön.), 5,45 meetrit; 2. Dauhsch (Kön.), 4,98 meetrit.

Kuulitõuge: 1. Holzhütter (Kön.) 10,02 meetrit; 2. Thulke (Kön.) 9,78 meetrit.

Ketas: 1. Wittkuhn (Tilsit) 24,38 meetrit; 2. Holzhütter — 22,10 mtr.

Odavise: Holzhütter (Kön.) 39,50 meetrit.

Käsipall: võitjaks tuli Tilsiti meeskond, 37—46 punkti.“

*

Tere tulemast Münchenisse lõuna-maakondade spordipeole! kirjutab saksa spordileht. München, see kunsti-, kultuuri- ja elu jaatamise linn, ütleb kõigile kurtidele lõunamaak. peost osavõtjale südamliku „tere tulemast“. Tere tulemast, vennad ja õed, võistlustele ja toredale ühesolemisele Münchenis, ilusas ja kirjus linnas!

Ilusana ja elavana asub see linn keset säravat ja hiilgavat maastikulist rikkust. — Kuulsad vaatamisväärsused tasuvad rikkalikult end, neid maksab vaadata, maksab külastada seda suurepäraselt linna.

Saksa muuseum, maailma rahvuslikem tehniline muuseum kuulub selle linna vaatamisväärsuste hulka, see on kõige külastatavamaid kohti. Kuninglikkudes kunstide säilituspaikades reastuvad paljude aastasadade mitmesugused meister- teosed.

Teisi vaatamisväärsusi Münchenis on veel naistekirik, ilus gooti stiilis ehitatud raekoda, maanõunikude-loss, Mih-

haili-kirik, armeemuuseum, rahvamuseum j. p. m.

Tore on ka linna looduslik asend, samuti saja-aastase inglise aia kui ka meeliköitva Nymphenburgeri lossipargi suurepärase vaade ühes oma rokokoolossikesega.

Suure võlujõu omab ka Münchени suur loomapark „Hellabrunn“, mis on ainulaadne oma kunstilisuses.

Ühe päeva sõit ühendab kõiki võimlejad ja spordisõpru ühiseks peoks. See päev jääb meile, saatuskaaslastele, suurepäraseks ja unustamatuks tunniks meie elus.

*

Sport — parim kõigist saatkondadest.

15. juunil 1935. a. oli saksa jalgpallimeeskond Ulm'ist Pariisis säälele prantsuse spordiklubile vastukülaskäiku tegemas. Ulmi meeskond võeti vastu Pariisi raekojas linnanõuniku poolt. Selle külaskäigu puhul linnanõukogu sekretär ütleb tervituskõnes järgmist: „Meie võtame selle külastuse tõsiasja suure ja iseäralise rõõmuga vastu teadmise juures, et see mitte kaht rahvast ei lahuta, vaid neid teineteisega ühendab. Selline sportlik läbikäimine peab näitama neile, kes veel seda ei tunne, et spordil ka diplomaatiline tähtsus on.

Meie, saksa kurdid oleme seda läbi elanud, kuidas sport rahvaid seob ja kõik vastupanu ületab. Nii oli see 2. rahvusvahelistel kurtummademängudel Amsterdamis kui ka 3. rahvusvahel. kurtummade mängudel Nürnbergis, kus saatusekaaslaste vahel kõikidelt maadelt Euroopas valitses parim vahekord ja sõbralik vaim, mis kõik poliitilised vastupanud ületas.

Ja meid rõõmustab seda vaimu taastundma õppida ja edasi arendada 4. internatsionaalset kurtummademängudel, mis sel aastal Londonis aset leiab, sellest võtab osa kurte 15 rahvusest, kes teineteist leiavad sportlikel võistlustel. Saksa osavõtjad on teadlikud oma ülesandes kui uue Saksamaa saatkond ja esindajad, — on teadlikud selles, et sport rahvaid ühendab ja lahkkelisid kõrvaldab.

*

„Andke armastust, andke ainult armastust!“ ütleb Albreghts saksa kurtidepäeval Frankfurdis. „See on saksa 70.000 kurdi hüüe — olgem vennad-õed, keda ükski mure ega hädaoht ei lahuta. Ses meeles laseb hüüda kolmekordse „Sieg Heil!“ Saksamaa juhile.

Kurttummade ülemõpetaja Nitschke, Frankfurdist Maini ääres: Rõõmustab mind väga teile parimaid tervitusi ja soove edasi anda Frankfurdi kurttummadeasutise poolt Maini ääres. Ka sel asutisel on suur kultuuriülesanne — kasvatada kurtummi lapsi nii, et need täiskasvanutena saaksid väärtuslikuks rahvaliidmeks. See võib sündida põhjaliku ja selge õpetuse läbi. On rõõm, et 1. Saksa kurtidepäev just suurepäraselt Frankfurdis aset leiab. Soovin tööle viljakaid tagajärgi ja loodan, et ka saksa kurdid kindla distsipliiniga kokku hoiavad ja väärtuslike koodanikkudega aitavad ülesehitada isamaad!

*

Ühiseks tööks!

Saksa kurtidepäev on meile näidanud õige tee, mida mööda meie minema peame. See tee on suundanäitav meie tööle. Ta juhhib meid tulevikku, välja meie hädast. Meie teame nüüd, kuidas oma jõudu kasutama peame, et elu igapäevaste võitlustega toime tulla. Meie tahame ühiselt minna seda teed, mis meid eesmärgile lähendab.

Meie tunneme ainult ühte eesmärki ja ühte vaimu! Tahame hoolitseda selle eest, et see sõbralik vaim valitseks vennalikult meie kõikide saatusealiste vahel. Kui kurdid ja kui sakslased oleme me seotud omavahel ühise saatusega. Meis on samad kannatused ja meis voolab sama rahva veri. Seepärast ei tarvitse me lahkeda, sest siis me kaome. Meie siht on seepärast lõputa ühinemine samasteks saksa saatusevendadeks ja õdedeks.

Selle suure sihi eest peame võitlema edasi. Ja kui me kõik üksmeelselt kokku hoiame, siis võime ka oma kodumaa jälle suureks teha. Et me selle sihi saavutame, see oleneb meist endist. Kõik kuni viimse meheni peavad kaasa aitama. Üksmeelselt peame oma jõu suureks ühinemistööks pühendama.

Meie tahe ja soov peab olema teenida saatuseülendust, siis võime ka aidata jõuga Saksamaa tervendamisel. Nii oleme meie kasulikud rahvaühiskonna liikmed. Meie ees seisab suur ülesanne kõiki meie tuhandeid kõrvalseisvaid vendi ja õdesid eneste poole võita. Neid tahame samuti lülitada meie suurde ühendusse, sest nemad kuuluvad meile, kuna nad sama saatust kannavad. Meie peame neile selgitama ja neid veenma, et nende koht meie ridades asub. Peame välja minema ja ütlema neile: „Tulge suurde ühendusse, mida seob armastus, hoidke rahvusühendust oma meeles ja mõttes, mis on kallis meie riigikantslerile. Aidake kaasa uue Saksamaa ülesehitamisele ja parema tuleviku loomiseks teie lastele!“

Seda sihti saavutada — see nõuab kaasatöötamist igalt üksikult. Kõik olgu selle juures üksmeelselt valmis, juhitud kui ka kaasliikmed. See on meie keskühenduse juhi Albreghtsi soov ja tahtmine, millele meie truud oleme. Meie peame armastuses ja usalduses tema kõrval seisma, teda aitama, et suurt tööd lõpule viia. Ühiselt temaga tahame meie teed sammuda, mis juhhib õnneliku ja õnnistusrikka tuleviku poole.

*

75. Heilbron'i kurttummadeasutise aastapäev.

Heiligenbronni kurttummadeasutis Württembergis võib sel aastal tagasi vaadata oma 75-aastasele tegevusele. Esimene õpetustöö selles asutises algas 14. detsembril 1860. aastal. Aastal 1857 pani pihtiisa David Fuchs Heiligbronnis aluse pääste- ja kasvatusasutisele vaeste ja hoolitsuseta tüdrukute jaoks. Kohustuste ja kasvatusjuures seab ta sisse uue õdedekorralduse. Kolm aastat hiljem palub Fuchs asutisse mõned kurtummad tütarlapsed vastu võtta. Selleks laseb ta ühe õe kurtummadeõpetajannaks õppida ja avab asutises ühe osakonna kurtummade tütarlaste jaoks. Kasvandikkude arv on 1886. aastal juba 43 tütarlast ja 1869. aastal 68 last. Ses arvus on ka vanemad kasvandikud kaasa arvatud, kes oma koolihariduse lõpetamisel asutisest lahkusid.

Aegade jooksul muutus asutises ruum kitsaks, ja seepärast aastal 1910—1911

püstitati uus ehitis. See kurtummade-asutis loeb tänapäeval oma arvu 102 kasvandikule: 66 õpilast ja 36 täiskasvanud kurti. Need on sellesse suuresse asutisse ja kõrvalasutisse paigutatud tegevatenä. — Kurtummadeasutisega on ühendatud ka asutis pimedatele. Mõlemad asutised on fransiskaanelannadekloostri omandus Heiligbronnis. See klooster sai 25. oktoobril 1932. aastal 75 aastat vanaks. Tema juurde kuuluvad asutused pidasid sel päeval oma meeldetuletuspidu lihtsal viisil.

*

Ühing kurtummade õpetamiseks ja kasvatamiseks Breslaus mainib oma tegevusaruandes 1934./35. aasta kohta muuseas ka seda, et ta on korraldanud kursusi, ettekandeid ja filmidemonstreerimisi — seda kõike muidugi täiskasvanud liikmete edasiharimisõpetuskäigu otstarbel. On korraldatud järgmisi kursusi: 1) raskesti kuuljatele ja neile, kes hiljem jäänud kurdiks; 2) harjutusi suulis väljendusis; 3) fotokursus; 4) joonistuskursus; 5) kursus, kuis imiku eest hoolt kanda, ja 6) haigete eest hoolitsemise kursus.

*

Kurtidele naistele ja emadele!

Sageli saadavad vanemad oma kooli lõpetanud lapsed vabrikusse ja mujale,

Kontsert-jumalateenistus.

„Sõprus“ korraldab 1. mail k. a. kontsert-jumalateenistuse Tartu Pauluse kirikus, kus esinevad Kõrgema Muusikakooli vanemad õpilased: Pr. M u g a s t o, prl. K o r k n o b e l ja hra J o h a n s o n.

Peale nende esineb Pauluse kiriku noortekoor ja orelil hra K l i i m a n d ning jumalateenistuse peab õp. H a r r i H a a m e r.

et nad raha teeniksid. See on aga liiga kitsalt nähtud. Noored ei saa sääl ühtki kutset õppida ja ei saa ega jõua sellega elus kuigi kaugele ega õieti edasi. Käsitööliseõpilasest saab aga sell, siis meister. Meister võib iseseisvalt töötada. Kaupmehe õpipoiss näiteks võib saada abiliseks või veelgi enam. Õppeaeg on vajalik ja annab igapähele, kes virk ja osav on, hiljem ülestõusuvõimaluse, edasijõudmise võimaluse. Õppimata töölisele antakse ikka enamasti koha suhtes eitav vastus, sest õppinu või kaupmehe-töodes vilunu, kes hädaajal leivatuks jääb, võib saada paremini kohale, millele keeldutakse võtmast vilumatut töölisi. Tema leiab ikka jälle tööd, kuna õppimatule on see vaevalt võimalik, kus tema ikka „õppimatuks“ tööliseks on ja jääb.

Õppinud töötaja on tarvilik tegur teres rahvamajandusel. Seepärast on tähtis, et vanemad oma lapsed saadaksid õppima mingit kutset kohe kui avaneb selleks mõni võimalus ja sellisele alale, mille äraõppimiseks laps omab vastavaid võimeid ja eeldusi. Temale peab andma võimaluse ära õppida korralikku elukutset. Tulevikus näib selles suhtes olevat kindlasti paremaid väljavaateid, sest Saksamaa vajab tublisid võimelisi oskustöölisi kõigile aladele ja elukutsetele.

Iga kurt vanem teeb oma noorele lapsele halba, annab talle halva teenistuse, kui ta ei võimalda tal õppida mingit kutset, tahtes lapselt seda, et ta võimalikult ruttu tasu andma peab. Nad võivad vaid hiljem tagasi näha oma lühiettenägelikule teole. Lastagu lapsi palju ja korralikult õppida, seega võivad nad tulevas elus iseoma jalgadele toetades seista ja ei mitte üldsusele koormaks kaela langeda.

Hoolitsetagu ka selle eest, et lapsed maast-madalast tööd armastavad ja toimetvad, siis saab nende kehaliselt ja vaimliselt terve olemus ja töö õnnistuseks ka meie isamaale.

Nädalalehest „Der Deutsche Gehörlose“, 1935.

*

„Kurtummade Sõber“ on kurtummade elupeegel!

Jumal on armastus.

See on Jumalat õieti tunda, kui teda mitte tarkuse ja vägevuse, vaid ka varanduste ja armastuse juures tuntakse. Mis võidakse temast öelda — on ta kõrge, õilis omadus hinges ja täiuslik voo- rus, kuis filosoofid sellest ütlevad? See pole veel kõik midagi selle vastu, mis suuga öeldakse: Jumal ise on armastus ja tema olemus on iseenesest paljas tu- gev armastus.

*

Vürst Bismarck istus kord sõbraga soojal suveööl oma maja verandal ja täh- tedega ülekülvatud taevast vaadeldes ta ütles: „Ma ei või seda kuidagi võimalikuks pidada, et Jumal, kes need tuhan- ded ilmad loonud, ka ühe üksiku ainsa inimeselu eest hoolt kannab. Aga,“ li- sas ta juurde, „ma olen seda kogenud.“

*

Üks talumees oli kord maja ehitanud ja selle katusele tuulelipu asetanud, mis kandis kirjutist: „Jumal on armastus“. — Spurgeon oli kord külaliseks tema juures ja küsis: „Arvate teie, et Jumala armastus nii muutlik on kui tuul?“ Ta- lumees vastas: „Oh, ei, ma tahtsin sel- lega öelda, et Jumal alati armastus on, ükskõik millises suunas ta ka tuule pu- huma peaks panema.“

„Der Deutsche Gehörlose“ kaasandest „Sõna“ (evang. kurttummade lehest).

*

Uus rahvussotsialistlik noorsooajakiri.

Kurttummade ja kurtide koolinoor- sugu hakkab välja andma rahvussotsia- listlikku noorsooajakirja. See on välis- maal loetud ajakiri „Allikas“ („Die Quelle“). Ajakirja auametl. peatoime- tajaks nimetati Ruffieux.

*

Kesk-Saksa kurtidepäev Halles

toimus 1. dets. 1935. a., kandes rahvus- sotsialistlikku iseloomu. Osavõtsid kü- lalistena kurtidest: keskjuhataja Fritz Albreghts, Wilhelm Biermann (Braun- schweig), Kurt Laschinsky (Leipzig). Kuuljate all võiks mainida osavõtjatest järgmisi: kurttummadeasutise direktor

Fr. Martin (Halle); kurttummade ülem- õpetajad Reinhold Rönigk (Halberstadt) ja K. Seher (Hildburghausen) jt.

*

Välismaine kurtidemaailm.

Austria. Viini kurttummade toe- tusühing pühitses 1935. aastal oma 70- aastast kestvusejuubelit. Aastal 1865 oli täiskasvanud Viini kurtidele abistuseks Viini kurttummadeasutise direktor Alexander Venus ühel asutise koosole- kul aluse pannud Viini Kurttummade- ühingule. Kümme aastat hiljem on ta nimeks Viini kurttummade toetusühing võetud.

Aastast aastasse kasvas see ühendus ja tegi väärtuslikku tööd. Selle ühingu peameheks on juba 1923. aastast Rudolf Haydn, kes ise on kurt. See on kuulsa helikunstniku Joseph Haydn'i kaugel sugulane.

Tšiile. Tšiiles kurtide-ühendus hakkas 1935. aasta lõpul esmakordselt välja andma kurtide ajalehte. Seltsi ju- hataja on Don Roberto Kelly Gray.

Šveits. Šveitsi kurtide lehe „Šveitsi kurtide ajaleht“ teatel on kur- tide spordiühing Zürichis oma viimasel peakoosolekul otsustanud end kurtide- ühingu juurde viia spordi eriharuna. See otsus peaks paljude saatusekaaslaste soo- vile liituda üheks suureks seltsiks olema eriti vastuvõetav.

Belgia. Teisel rahvusvahelisel töönaitusel Brüsselis olid 1935. a. suvel ka võistlustööd tiitli taotlemiseks „Bel- gia esimene töötaja“. Umbes 5000 üles- andnud osavõtjast tuli võitjaks kurt- tumm Maxime Sindic. See oli ainus selle võistluse juures, kes omandas uhke tiitli „Belgia esimene töötaja“. Peale selle anti talle kuningliku perekonna juures- olekul ja ligi 60,000 pealtvaataja osavõtul üle kullast aumärk. — See auväärne kohtlemine räägib taas kurtide töötajate tublidusest.

*

„Kurttummade Sõbra“ toimetus

soovib käesoleva ajakirjaga kõigile kurt- tummadele rõõmsaid Ülestõus- mise pühi!

Frankfurti pidustuste järelkajad.

Sellest on palju, palju juba kirjutatud, aga ma tahan kõnelda oma isiklikudest elamustest sel puhul.

Need olid ilusad, rõõmsad päevad! Sellise rõõmsa meelega sõitsime oma lähtekohta. Frankfurti pärale jõudnud, võis näha, kuid inimesed büroos nii virgalt askeldasid, nii et meie selle pika ootamise juures mitte närviliseks ei muutunud. Hiljem läksime oma istungile. Keskühenduse naisreferent proua Klüsenner tervitas meid õige südamlikult. Üksteise järele õppisime ikka jälle uusi naisjuhte tundma, kõigepealt prl. Riehm'i Heidelbergist, pr. Wacker'it Stuttgardist meie prl. Jäger'iga.

Peale lõunat oli üldine peakoosolek. Ja pärast seda oli väga lõbus ja tore istuda kohvi juures. Säl õppisime tundma ka haridusjuhti Heidler'i. — Esimesel pidupäeval oli meie esimene käik kirikusse. Pastor Schultze rääkis väga ilusasti üksmeelest. Pääle selle vaatlesime „Römer'it“, mis nii võimsalt meid haaras. Pr. Rauschi heal juhatusel pöördusime kaunistatud peosaali; platsid olid meie jaoks valmis seatud, nii et me kõike kuulda võiksime. Ja kui suurepäraselt mängis Hitleri noorus, otse värskenduseks oli see meile, kurtidele!

Nii pidulik oli lahkuda saalist ja armsaist inimestest. Säl oli ka Halle kurttummadeasutise direktor meie vastu kui oma inimeste vastu lahke, see inimesõbralik mees.

Päälelõunat imetlesime palmiaeda. Minu saatja botaaniliste teadmiste üle olin päris üllatunud. — Järgmisel päe-

val oli sõit rohelisse. Ja ka armas päike arvas heaks tulla meiega ühes; oli suurepärane ilm rohelisse sõitmiseks. Siin oli hr. Rausch, mis rõõmustas mind väga. Ta oli palju veini joonud. Kuid polnud ime! Tema oli õnnelik vanaisa! Uhkusega näitas ta meile oma toredat lapselast. Jõime õunaveini ja einetasime. Pääle õunaveini oli kõigil iseäraline igatus, meie pöördusime jälle tubadesse ja viibisime sääl meeleolukas tujus koos. Kõigile, kes selle eest nii hoolitsesid, et kõik kujunes ilusaks ja rikkaks muljete poolest, olgu öeldud südamlikem tänu.

*

Põhjamaakondade 11. võim-
luspidu Dortmundis 1935.

Nüüd on möödunud need päevad Dortmundis, on vajunud minevikku. Kaua veel mõtleme tagasi nendele ilusatele päevadele, millised andis suure teovõimsa tunnustuse meie asjadele. Päevad Dortmundis on uus algatus meie kurttummade võimlemise- ja spordiliikumises. — Juba laupäeval 8. juunil oli suur osa põhja-saksa võimlejaid ja sportlasi võimlemiseltsi võimlussaalis ja võeti dortmundlaste poolt armastusväärset vastu. Isegi Hollandist olid mõned saatuskaaslased siia ilmunud, et osavõtta meie peorõõmust. Pühapäeval, esimesel suvistepüha hommikul kell kaheksa oli pidu jumalikus päikesepaistes, kus maak.-võimlemisjuht Schwarzlich-Bielefeld oma kõne põhjendas järgmistele sõnadele: „Mine välja, mu süda ja otsi rõõmu Jumala ilusas maailmas“.

„Der Deutsche Gehörlose“, 1935.

Mis on ristikogudus kurttummade hääks teinud?

Terves maailmas on üle miljoni neid, keda kurttummade sekka tuleb arvata. Euroopas on umbes 250,000. Suur hulk! Neid kõiki tahab Jeesus õndsaks teha. — Vanal ajal pole keegi katsunud kurtummasid koolitada. Vana Kreeka rahva tark Aristoteles ütleb: „Neid ei või õpetada“. Ka ristikogudus ei teadnud esitsa nende peale halastada. Tuttav ki-

riku-isa Augustinus kirjutab: „Kes haigusest ja sündimisest saadik kurtummad on, ei või iialgi usklikuks saada, sest usk tuleb Jumala sõna kuulutamisest, sellest, mis kõrvadega kuulatakse. Kurtummad ei kuule. Ei lugemist ega kirjutamist või nemad ka mitte õppida.“ Nõnda ei hoolinud neist keegi: nad olid kõikide arvates kui Jumala viha märgid

ja Jumalast ära lükatud. Ka meie maal arvati veel üle 75 aastat tagasi seda Jumala witsaks ja nuhtluseks, kui mõni laps oli kurtumm. Siis öeldi: „Kas niisugust peab õpetatama, keda Jumal kurtummaks loonud?“

Üle 300 aastat tagasi hakkasid mõned Prantsusmaa mehed esimest korda nende peale mõtlema ja katsuma neid õpetada. Aga kooli ei olnud nende jaoks veel mitte. 1760. a. asutati Prantsusmaal esime kurtummade kool, kus aga kahjuks ainult kätega mõtteid seletama õpetati; 1778. a. asutati Saksamaal Leipzigis kool, kus suuga rääkimist õpetati.

Nüüd on ka Väandras niisugune kool meie eesti kurtummade jaoks. Kool algas oma tegevust 11. dets. 1866. Tema asutaja oli endine Väandra kirikuõpetaja Ernst Sokolovsky, kes juba siis oma terava mõistusega ära nägi ja aru sai, et kurtumma ainult rääkimise teel õigeks ristiinimeseks võib kasvatada. Kuigi kirikuõpetaja E. Sokolovsky viimastel eluaastatel sunnitud oli oma armsast asutusest ja Effaste seltsi tööpiirkonnast kaugel elama, saab selts, nii kaua kui ta tegevus kestab, teda kui seltsi ja kooli asutajat austuse ja tänuga mälestama.

P. Saar.

Kurtummade elust.

Teateid Tallinna Kurtummade Seltsist.

Tallinna Kurtummade Selts on otustanud kindlasti Ernst Sokolowsky hauasammast avada käesoleva aasta Jaanipäeval Väandra kalmistul. Ülesaatuid takistusi enam ei ole. Rahaline külg on õnnelikult lahendatud. Selles asjas on praegu eeltööd täies hoos. Nagu seltsi abiesimehe h-ra K. Luht'i Väandras käigust selgus, ei ole sääl takistusi, vaid kõik on seltsi ettevõttega päri. Väandra ev.-lut. kiriku nõukogu on annud lubaduse hauasamba ettevõtet omalt poolt toetada Kr. 50.— suuruses. Praegu nõutab selts Väandra asutustelt vormilisi lubasi eeltähendatud asjas.

Vastavalt viimasel kongressil Pärnus avaldatud soovikohaselt korraldab Tallinna Kurtummade Selts ka VI ülemaalse kurtummade kongressi Väandras. Täieline kongressi ja hauasamba avamise kava on veel selgitamisel. See avaldatakse kohe pääle seda kui seltsil ses asjas kokkulepped saavutatud.

*

Eesti Kurtummade Liidu asutamise asjus ei ole midagi rõõmustavat teatada. Nimelt selgus Siseministeeriumi Liidu põhikirja registreerimise minnes, et Liitu kongressi otsusel asutada ei saa. Selleks nõuab seadus vähemalt kahe seltsi üldkoosoleku otsust. Üldkoosoleku otsuse järgi ja üldkoosolekul valitud volinikkude läbi on Liidu asutamine võimalik. Nii siis siimaani tehtud töö on olnud asjata, väljaarvatud kokkuseatud

Liidu põhikirja. Selle kogemuse põhjal on Tallinna Kurtummade Selts uusi samme astunud E. K. Liidu asutamiseks. Seltsi viimane korraline üldkoosolek tegi otsuse ja valis volinikud. Arvatavasti asutatakse Liit koos L.-E. K. S. „Sõprusega“. Liidu põhikirja kava saadeti täh. seltsi volinikkudele läbivaatamiseks, kes mõningaid parandusi teeb. Parandused on hädavajalikud, nimelt Liidu juhatuse asukoha suhtes. Nagu Pärnu E. K. S. „Vaata“ oma esimehe h-ra H. Ollino läbi teatas, on Liidu juhatuse asukoht Pärnus neile vastuvõtmatu. See teade on täiesti põhjendatud, kuid arusaamata on, miks viimasel kongressil Pärnu selts sellega nõus oli, kui h-ra Kenkmaa ettepanek vastuvõeti. Kas Liidu põhikirja eelolevaks kongressiks registreeritud saab, oleneb „Sõprusest“. Muidugi tulevad kõik põhikirjas etteõetavad parandused Tallinna Kurtummade Seltsiga kokkuleppida.

*

4. aprillil s. a. algavad Tallinna Kurtummade Seltsis 1936. a. koronameistri võistlused. Esikohtadele tulejatele antakse auhinda.

*

Läinud aasta oktoobrikuul peetud Eesti Tööliisspordiliidu poksivõistlustel algajatele tuli kerge-keskkaalus kolmandale kohale Tallinna Kurtummade Seltsi liige Harry Meindok. Samas peetud poksivõistlustel meistri nimele detsembrikuul tuli H. Meindok teisele kohale.

*

Suurel Reedel 10. aprillil s. a. on endiste aastate eeskujul kurttumade armulaua jumalateenistus Tallinna Jaani kirikus.

*

Ülestõusmisepähadel Tallinna Kurttumade Selts seekord pidu ei korralda. Näitemängu toimepanemine on seotud raskustega. Nimelt on Tallinna Kurttumade Selts tummnäidendite ettekandmisega seevõrra agar olnud, et vastav kirjandus läbimängitud viimseni. Paljud näendid on isegi mitu korda ettekantud. Et vastavat kirjandust pole, on selts olnud sunnitud ise uusi näidendeid kokkuseadma ja lavastama. Nii töötati ümber Ed. Wilde „Vigased pruudid“ tummnäidendiks ja kanti ette Tallinna Kurttumade Seltsi poolt esimesena 31. detsembril 1935. a. Tallinna Kurttumade Selts on tummnäidendeid juba aastat 9—10 tagasi korraldanud ja praegu on seltsil omas ruumes näitelava ühes mitmesuguste sinna juurde kuuluvate abinõudega olemas.

*

Hiljuti lõppesid Tallinna Kurttumade Seltsis Ping-Pong'i 1936. a. meistrivõistlused. Esikohale ja meistriks tuli h-ra A. Saart, teisele kohale H. Lepp ja kolmandale H. Nõmmit.

*

Pärast ülestõusmisepähi asutatakse Tallinna Kurttumade Seltsis naisliigete käsitööring. Tegelikult on naiste käsitöö juba ammu käimas. Osavõtjaid palju ei ole. Tallinna selts on sellepoolest õnnetus seisukorras, et naisliikmeid väga vähe on. Üldse elab Tallinnas naiskurtumme äärmiselt vähe. Noorimehi on aga palju. Kui keegi neist kaassaa-

tuse osalisega abielluda tahab, peab seltsilist mujalt otsima.

*

Kurttumade sünnipäevad Tallinna Kurttumade Seltsis.

Harry Leever 30. aprillil, sünd. 1909. a.
Alfons Pachel 18. apr., sünd. 1907. a.
Suik Arkadi 3. aprillil, sünd. 1913. a.
Elvine Viliberg 20. mail, sünd. 1911. a.
O. S.

„Sõpruse“ teated.

L.-E. K. S. „Sõprus“ pidas 2. aprillil erakorralise peakoosoleku, millest võttis osa 19 liiget.

Päevakorras olid tähtsamad küsimused, nagu „Sõpruse“ 5-a. tegevuse juubeli aja määramine ja liidu asutamise küsimus.

Selgus hiljem, et peetakse siiski Jaanipäeva asemel Suvistepühade ajal „Sõpruse“ juubel. Järgmises numbris avaldatakse L.-E. K. S-i „Sõpruse“ 5-a. tegevuse juubeli ülevaateid ja muud.

Märkus: Aprillikuul ei peeta Tartus spordivõistlused kurttumadele, vaid „Sõpruse“ juubeli ajal.

Narva teated.

15. märtsil k. a. pidas N. K. S. „Valgus“ oma aastapeakoosoleku. Koosolekule oli ilmunud 23 liiget. Tähtsamatest päevakorrapunktidest tulid arutusele 1935./36. a. eelarved ja tegevuskava ja juhatuse valimine. 1935./36. a. eelarve ja tegevuskava võeti vastu ühel häälel.

Juhatusse valiti A. Juuse, esimees (uus), O. Veges abiesimees (end.), J. Reimann, kassapidaja (end.), L. Markvardt, sekretär (uus), liikmed: N. Uibokand ja K. Aron (uus). Revisjonikomisjoni valiti J. Uibokand (uus) kuulja, Korsenuov (uus) ja prl. L. Saagen (uus).

Tekkinud küsimustest rõhutati eriti tulevikus kavatsetava suvekodu asutamist Narva-Jõesuht, mis võimaldaks pakkuda puhkust kõikidele kurttumadele üle riigi.

Asutamisel on ka abiandmise, matmise ja laenukassa, ühtlasi ka naiskäsitööring. Neljandast üleriiklikust kongressist Väandras ja samal ajal avatavast õpetaja E. Sokolovsky hauasamba pühitsemisest otsustati osavõtta. Esindajateks valiti: A. Juuse ja L. Markvardt.

Lihavõtted Abessiinias.

Peamurdmist sõbrule.

Spiraal nr. 4.

1		2	3	4	5	6	6a		
		17	18	19	20	21		22	7
16	34	35	36	37	38	39	40		8
	33	47	48		49	50	41	23	
15	32	46	45	44	43	42		24	
	31	30	29	28	27	26		25	9
14	13					12	11	10	

1—3. Ese sepikojast. 1—5. Melniku teos. 2—5. Järv Lätis. 4—6-a. Metall. 6—7. Eesti linn. 6—10. Suvituskohd Eestis. 8—10. Suu hammasteta. 9—11. Eesti kergesportlane. 10—12. Muistne eestlaste jumal. 11—16. Kalmani ope-rett. 13—16. Malend. 14—15. poisi hüüdnimi. 15—19. Schnitsleri teos. 17—20. Naisnimi. 18—22. Seebisort. 21—25. Suurem vene kaubanduslik ettevõtte. 23—26. Tööstusasula Pärnumaal. 24—27. Riik Aasias. 24—28. mootorrataste firma. 27—30. Naiseniimi. 29—31. Võta naine! 29—33. Abikaasa. 30—33. Mass. 31—35. Näotu. 34—36. Lind. 37—40. Koht Pärnumaal (jaam kitsaropalisel). 38—42. Koduloom. 41—44. Raha maksmise koht. 41—42. Küsimus. 43—46. Vald Harjumaal. 45—48. Oma-dussõna. 47—49. Ese kalmistul. 45—50. Jaam laiaropalisel.

Lahendused saata hiljemalt 5. maiks toimetusele.

Eelmises „Kurttummade Sõbra“ numbris ilmunud ülesannete lahendused ilmuvad järgmises, s. o. maikuu numbris, kuna nad käesolevast numbrist ruumi- puudusel pidi väljajäama.

Teadaanne.

Järgmine „Kurttummade Sõber“ ilmub 15. maiks. Kaastööd sellesse numbrisse palume saata hiljemalt 5. maiks, rahasaadetised hiljemalt 10. maiks.

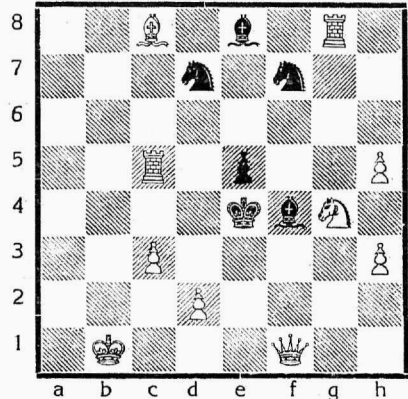
Röömsaid Ülestõusmise pühi kõigile kaasseltsidele ja kurttummadele soovib Tallinna Kurttummade Selts.

Malenurk.

Toimetaja A. Pachel.

Ülesanne nr. 10.

Kokkuseadnud Hans Braungardt.

Valged: Kb1; Lf1; Vc5 ja g8; Oc8; Rg4; Ec3, d2, h5 ja h3. (10).
Mustad: Ke4; Oe8 ja f4; Rd7 ja f7; Ee5. (6).

Valged algavad ja annavad matt 2 käiguga.

Kõik lahendused ilmuvad järgmises numbris.

Seni on ülesandele nr. 7 õigeid lahendusi saatnud: O. Suits, J. Kosenkranus ja E. Martinson, Tallinnast.

Pühapäeval 1. märtsil s. a. pidas Tallinna Kurttummade Seltsi Malering seltsi ruumes Tallinna Nahatöölise Ühingu malevõistluse, mis lõppes 4:2 Nahatöölise kasuks. Saadud 2 punkti võitsid A. Pachel ja J. Kosenkranus. Saadud kaotus ei heidutanud kurttumme sugugi, vaid tahetakse hoolega harjutada ja kaotus tasa teha.

Toimetuselt.

Toimetuse palub kõiki tellijaid ja lugejaid vabandada, et käesoleva ajakirja numbris ei avaldata Riia, L. N. S. B. ülevaateid ja muud, vaid avaldatakse järgmises numbris.

„Sõprus“

soovib kõigile kaasseltsidele, kurttummade koolile ja kurttummadele röömsaid Ülestõusmise pühi!

Toimetuse ja talituse aadress: Tartu, Küüni 3—8. — Raha saata F. Helstein'i nimele. — Tellimise hind: aastas Kr. 2.75; 1/2 aastas Kr. 1.50; 1/4 aastas Kr. 0.75; üksik number 25 senti. — Vähi- ja maale poole kallim. — Kuulutuse hind: 5 s. m/m. ühel veerul. — Käsi- kirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.